

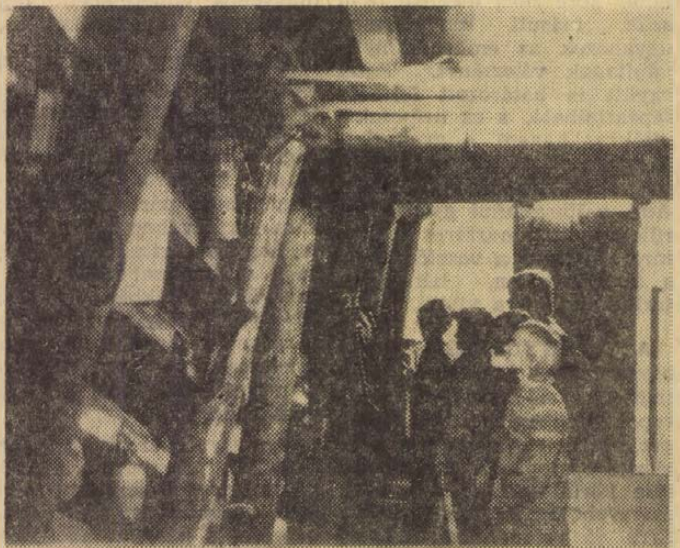
Ereszkén — a pinceklubba

Az ereszke és a pinceklub két nagyon is különböző dolog — ami összekapcsolja őket: mindkettő a tatabányai Ságvári iskolában található. Az ereszkét ezúttal nem a képmény kőzetbe vagy a szénbe vágják és ácsolták körbe. Egy pincefolyosón, a lépcsőfeljárát fölött alakították ki hamisítatlan „bányabeli” hangulatot. A főte gerendái, a feszké deszkái mögött mintha valóban a szén feketéllene.

— Kitűnő ötlet volt — mondják elismerően a vendégek, akik nagyon szép számmal jöttek el az avatóünnep-

kolatot szereltek fel — s munkájuk nyomán vált otthonossá az egykor rideg pincehelyiség.

Az iskola igazgatója, Csóti Jenő a gyerekek nevében mondott köszönetet a segítőkész társadalmi munkásoknak, a szülőknek — a pénzben ki nem fejezhető érték létrehozásáért. Hiszen amit tettek, az az a nevelőmunka válik gazdagabbá az iskolában. A bányamúzeum — történelmi és helytörténelmi leckét ad a diákok számára. Amint az úttörő foglalkozásokra igyekeznek nap mint nap, ott láthatják a házi „bányamúzeum” kiállítási

Az ereszkében — a Ságvári iskola bányászati házi múzeumban

segre. A Ságvári iskolában többszörösen is ünnepeltek. A csapatgyűlésen stílusos irodalmi műsorral emlékeztek az októberi forradalomra, majd bányászati házi múzeumot és pinceklubot avattak — és a klubban az első kiállítás — a szovjet kultúra és tudomány napjai jegyében — az úttörők gyűjtőmunkája nyomán a Szovjetunió életét, tudományos, kulturális, művészeti értékeit mutatta be.

A vendégek persze már nem először jártak itt — hiszen maguk is segítettek társadalmi munkában klubot varázsolni az egykori pincéből, ereszkét építeni a bejárathoz. De végső formájában most gyönyörködhettek igazán a társadalmi munkában készült alkotásokban.

Az ácsolathoz a faanyagot a XI-es aknától kapta az iskola, — a munkát a járártanulók végezték szakoktatóik irányításával. A pincéből a Tatabányai Szénbányák Gazdasági Irodájának szocialista brigádjai varázsoltak kényelmes klubot. Falat bontottak, csatornát helyeztek át, fabur-

tyáit — az egykori vajúri, segédvajúri okleveleket, a Bányászati Szolgálati Érdeméremet, a fejtőkalapácsot, s a bányába használatos egyéb szerszámokat. A bányászokból, biztonsági lámpákból egész gyűjteményük van. Minden darabon ott a kis címke a gyűjtő nevével — hiszen a gyerekek hordták össze az anyagot. Megismerik a bányát — apjuk, nagypapjuk munkahelyét, megfogható közelségbe kerül a bányászoké, amely ezt a várost megteremtette. A romantika és az ismeretek bővítése így kerül szorosan egymás mellé.

S az ízlésesen berendezett, sokféle technikai eszközzel, játékkal felszerelt pinceklub az úttörőélet gazdagodását, romantikussá válását szolgálja. Ezért volt kiemelkedő esemény az avatóünnep a Ságvári iskolában. A pedagógusoktól, szülőktől, társadalmi munkásoktól nagyszerű ajánlásokat kaptak a gyerekek — és maguk a felnőttek is megízlelték kis időre az önfeléd, de a világra eszméltető játék szép örömeit. (g. g.)

Aurora '75

A nyolcas döntőben a Tatabányai Bányász Színpad

Még az év elején hirdette meg a Magyar—Szovjet Baráti Társaság a szovjet-orosz irodalom színpadi bemutatóinak versenyt, mely a szokásos színjátszó produkciók vetélkedőjétől annyiban tér el, hogy itt a produkció bemutatásán kívül a legjobb együtteseknek egyéni versmondói és a szovjet-orosz lírai, irodalmi és színházi ismereteikről is — vetélkedő formájában — számot kell adni. Most Balasagymarton a XI. Madách Imre Irodalmi Színpadi Napok keretében 17 együttes mérte össze erejét. Hozzá kell tenni, hogy az a 17 csoport, a 250 benevezett közül az elődöntők során jutott el ideig.

Valóban a legjobbak sereg-szemléjévé vált a négynapos találkozó. Igen színes választéka volt itt a szovjet-orosz irodalom, színpadra vihető alkotásainak: lírai összeállítás, regény- és novellaadaptáció, pódiumjáték és drámarészletek egyaránt. A hosszadalmas felsorolás helyett a továbbjutott 8 együttes bemutatójáról tennék említést, ők Budapesten, a Szovjet Kultúra Háza-ban december 12—14. között vetélkednek majd versmondásban, kvíz-játékban és így alakul ki a végső sorrend.

A kapott pontszám alapján a Kaposvári Főmunkás Színpad bizonyult a legjobbnak. Csingiz Ajmatov: Anya-

föld c. kisregényének adaptációját mutatták be, nagy szuggesztivitással, tehetséggel és nem utolsósorban közönség-sikerrel — ez persze általában elmondható a legjobbakról. Igen szoros pontarányal követhetnek ezután: a KISZ Központi Művészegyüttes Színpada, Leszkov: A kisvárosi Lady Macbeth c. novellaadaptációjával, a kecskeméti Piarista Gimnázium Maja-kovszkij: Gözfürdőjével, a tatabányai Bányász Színpad: Senki nem akar farkas lenni! c. lírai oratóriumával. Őket követi a kaposvári Táncsics Gimnázium Diákszín-pada, Solohov: A csikó c. novellaadaptációjával, és végül azonos pontszámmal a budapesti Körszín-pad Kortársunk Csehov c. drámarészleteivel, valamint a sárbogárdi Petőfi Sándor Diákszín-pad Tolsztoj-szövegek c. szerkesztett irodalmi összeállításával.

Nem volt könnyű a zsüri dolga, hiszen a jó produkciók száma több volt ennél, és igen nagy felelősséggel kellett kiválogatni a továbbjutó 8 együttest. Megyénk képviselőit tehát a tatabányai Bányász Színpad továbbjutott a legjobbak mezőnyébe. Együttesünk ismét a hagyományaihoz méltó igényes produkcióval bizonyította, hogy folyamatosan képes erős megújítani. — gl —

Jelenkor, 11. sz.

Az Irodalmi és művészeti folyóirat novemberi számában ismét erőteljes, karakterisztikus prózai anyagot találunk — a bőséggel ömlő versek mellett. Gáll István Aprilis boldondja című kisregényének második részét, Thierry Arpad Hétközi látogatás című elbeszélését, valamint Tuskés Tibor Besencét bemutató riport-jának második részét közli a folyóirat.

Új szempontok figyelembevételével segít Radnóti Miklós költői pályaképének pontosabb megjelöléséhez két avatott tollú szerző írása (Pomogáts Béla „Költészet: védekezés és szembefordulás” — Nemes István „Radnóti Miklós költészetének vitatott motívumai”). Czifrány György Változatok az élő hangra című írása — „jegyzetek négy rádió-

beszélgetéshez” — három költő (Fodor András, Pilinszky János, Weöres Sándor), egy festő (Hintz Gyula) és a zene kapcsolatát, viszonyát igyekszik feltárni, megvilágítani.

A folyóirat bizonyos szempontból sajnálatosan Dél-Dunántúl centrikus, noha ez érthető, mivel az írószövetség ot-tani csoportjának a lapja. Ugyanakkor ennek a helyzetnek pozitív következményei is vannak, így például a jugoszláviai (s egyben a jugoszláv-iai magyar nyelvű) irodalomról, művészetről folyamatosan tájékoztatják az olvasót. Egyebek közt Csuka Zoltán jóvoltából, aki „Jugoszláviai körkép” című sorozatának negyedik részét adja most közre.

zeteink, gép- és gyorsíró, vagy éppen kereskedelmi szakiskoláink mindegyikének valamennyi tanulója jellemző ez az alapállás. Amiként persze azt is természetesen leírni lehet, hogy a gimnáziumok vagy szakközépiskolák növendékei — erősebb intellektuális indíttatásuk következtében — természetesen gyarapítják valamennyien a művészetkedvelők, bérletezők táborát. S még ezután is differenciálni kell: ha valaki a színjátszáshoz érez több kedvet, s így jut el a művészetek élvezéséig, értéséig, az ugyanolyan jó úton indul el, mintha a másik képzőművészeti szakkörbe, énekkarba vágyik, s ezáltal kerül közelebb az irodalomhoz is...

GYAKRAN emlegetjük, hogy átmeneti korszakban élünk. Határozatok, munkás-művelődés, Ifjúságpolitika, amatőr művészeti mozgalom, teljesebb emberi élet... — s még mennyi minden kulcs-szó lehetne itt elsorolni ahhoz, hogy a bérleti hangversenyen ülő szakmunkástanulók élményének igazi súlyát pontosabban érezhessük. De talán ennyi is elég annak érdekében, hogy sok tennivalónk ellenére is — lépünk előre, s mindig előre.

(Jenke)

„Láttam a boldogságot én...”

Mint az „Eszmélet”-ből vett címadó sor előre jelezte, hétfőn, a hagyományos és népszerű „Könyvtári esték” sorozat vendége, Madaras József József Attilához vitte közelebb hallgatóit. Egyetlen zárt ívbe foglalt válogatását az „Altató” fogta közre. Lány hangszerelessé előadásával indította, s a türelmetlen, zaklatott, egyensúlyát veszített lélek hangjait ugyanazt megismételve zárta az életrajza kerekedett versek sorát. (Mama, Kései sirató, Levegőt!, Gyermekké téttel, A város peremén, A Dunánál, Oda, Téli éjszaka, Balatonszárszó, Ki-be ug-rál...)

A tiszta értelmezéssel, hiteles azonosulással tolmácsolott versek egyszerre értették meg a nézőkkel József Attila költészetét és sorsát. A szeretetre áhítozó, magányos, lázadó, lírikus, nyomorral és betegséggel küzdő forradalmár költő portréját — kilencéves korában elkövetett első öngyilkossági kísérletének és a „Szabad ötletek jegyzéke két ülésben” című gyötörő gyer-

mekkori emlékeinek, önvádjának, feltörő jankijáltásának felidézésével tette teljessé. „Az a szerencsétlen, aki ezeket írta, mérhetetlenül áhítozik szeretetre, hogy a szeretet visszatartsa őt oly dolgok elkövetéséről, melyeket fél megtenni. Ot olyasmért verték, amit soha nem tett volna, ha szeretnék volna. Ő az a gyermek, akit nem szerettek, s akit ezenkívül azért vertek, mert nem tudták elviselni azt, hogy nem szeretik...”

Madaras József szenvedélyes felelősséggel oldotta meg választott-vállalt pódiumfeladát. A nagyközönség által főleg filmekről, tv-játékokból ismert színművész úgy maradt meg az est nézőinek emlékezetében, mint aki József Attilánál jobb ihletőre nem is találhatott volna. Attilányulással mélyítette, gazdagította a József Attilát ismerők gondolatait és ellenállhatatlan hatása alá vont a proletárvilág világában kevésbé otthonos hallgatókat.

N. P.

Két hét... Dadon

A „Két hét művészet” idei közönségi sorozatának első eseményeit Dadon rendezik meg. 15-én 18 órakor Vajay József-ne tanácsotkár megnyitja után Nyergesi János festőművész alkotásait tárlatvezetés keretében mutatja be a közönségnek Payer István. Ezt munkás-művész találkozó követi, s az oroszulanyt amatőr-film-szakör a kiállító művészlőr készült filmjét mutatja be.

A későbbiekben mesematiné, irodalmi est, találkozó a kecskédi ifjúsági klub tagjaival, bábmatiné, ismeretterjesztő előadás, zenei foglalkozás színesíti a programot. Amatőr művészeti csoportok mutatják be végezőlű műsorukat a „Két hét...” keretében, amelynek számos eseményén a vonzaskörzeti központ, Országlány különféle együttesével ismerkedhet meg a dadi közönség.

A kisbériek is vetélkedtek

A MESZÖV elnöksége vetélkedősorozatot indított „Apoljuk a szövetkezeti hagyományokat” címmel a megyei AFESZ-ek részvételével. A Kisbér és Vidéke AFESZ dolgozóiból hat, az általános iskola és a gimnázium egy-egy csapata indult a Kisbéri szombaton rendezett vetélkedőn. A versenyzők a szövetkezeti életvel kapcsolatos totó-szöveget töltötték ki.

A résztvevők jó felkészülésről adtak számot. A szövetkezet igazgatóságának első díjat — az 1500 forintos jutalmat, — a helyi Táncsics gimnázium csapata szerezte meg. A második helyen a 14. számú élelmiszer-csemege bolt szocialista brigádja, a harmadikon az ellenőrzési osztály Berkes Ferenc nevű viselő szocialista brigádja vezetett. Ezer, illetve ötszáz forint jutalomban részesültek.

Rádió- és tv-műsor

KOSSUTH RÁDIO	BUDAPESTI TV
8.27: Népi hangszere muzsika.	8.03: Iskolatévő: Magyar irodalom. (Ált. isk. 8. oszt.)
8.42: Kósa György Jutka.	9.20: Kénia. (Középsk. I. oszt.)
8.57: Puccini: Bohémélet.	9.55: Német nyelv. (Középsk. I. —II—III—IV. oszt.)
10.05: „Nyitnikék”.	10.20: Tevéterna.
11.44: A Lengyél Rádió esztiradzenekara játszik.	10.25: Delta.
12.35: Tánccsapatok.	10.50: A Rajna szíve.
13.20: Bodnár György könyvszemléje.	12.20: Játék a betűkkel.
13.30: Népdaok.	13.05: Iskolatévő: Magyar irodalom. (Ism.)
14.00: Ezeregy délután.	16.43: Hírek.
14.20: Régi táncok.	16.50: Rádióműsor.
14.30: Paul Robeson énekel.	16.55: MAFG—Vasas Izzó Bajnokok férfi kosárlabda-mérkőzés.
14.41: Prokofjev zongoraművek.	18.25: Játék az életért. Döntő I.
15.10: Iskolarádió.	18.50: Zöld utat.
15.30: Maklári József vezényel.	19.20: Esti mese.
16.00: A világgazdaság hírei.	19.30: Tv-híradó.
16.10: Vörösmarty Mihály életé és költészete.	20.00: Gyorben kérték.
16.31: Régi híres énekek másorából.	21.15: Szovjet Kultúra Napjai Magyarországon.
17.05: Híres karmesterek próbáinak.	21.40: Veszély az utakon.
17.45: Színészek énekelnek.	22.10: Tv-híradó 3.
18.15: Miért igen, miért nem?	22.20: Tv-Tükör.
19.13: Gondolat.	
20.00: Nótáest.	
20.55: Kis magyar néprajz.	
21.05: Adok — versek.	
21.45: Mario Lanza énekel.	
22.20: Tíz perc külpolitiká.	
22.30: A dzsessz világa.	
23.30: Századunk zenéjéből.	
0.10: Virágénekek.	

PETŐFI RÁDIO	BÉCS
8.05: Barokk zenetűk.	9.00: Óvodások műsora.
8.35: Szimfonikus zene.	10.00: Iskolatelevízió.
8.55: Táncczene.	10.30: Éjszaka az Iguanán. Film.
9.35: Emlémtető nők.	17.00: A varázsfotó.
9.00: A zene hullámhosszán.	17.30: Konny és barátai.
11.35: A Szabó-család.	17.55: Jó éjszakai gyerekek.
12.00: Nóták.	18.00: Mindegyiket szeretem. Film.
12.35: Eszaki muzsika.	18.25: MI.
13.00: Offenbach operettjeiből.	18.00: Tv-híradó képek.
13.35: „A gyermekeknek írta Bartók Béla”.	19.00: Tv-híradó, kultúra, sport-hírek.
14.00: Kettőtől-ötig...	20.00: Horizont.
17.00: Az Ifjúsági Rádió órája.	21.00: Könyvek világa.
18.00: A világgazdaságban történet.	21.35: A Waltonok. Filmsorozat.
18.10: Népi zene.	22.20: Hírek.
18.35: Zenekari muzsika.	
19.02: Knock out!	
19.30: Konez Zsuzsa és a Bergen-dy-együttes.	
20.00: László Margit és Súlyom-Nagy Sándor énekel.	
20.35: Az Ifjúsági Rádiószínpad bemutatója.	
21.00: Barátsgág slágerexpressz.	
21.49: Kórusművek.	
22.05: Népdaok.	
23.00: Francia muzsika.	
23.30: Bécsi vér.	

3. MŰSOR	POZSONY
14.05: Zenekari muzsika.	8.30: Híradó.
16.03: Földön, vizen levegőben.	9.00: Iskolásoknak.
16.57: Az erdő lánya.	10.00: Gyerekeknek.
18.03: Barokk mesterek művelből.	10.30: Iskolásoknak.
18.38: Dzsesszfelvételekből.	15.45: Hírek.
19.15: Iskolarádió.	15.50: Nyolc nap egy munkahe-lyen.
19.33: Kapcsoljuk az Erkel Szín-házat.	16.20: Középskölösöknek.
Közben:	17.00: Hírek.
20.10: Diplomadömping.	17.20: A fiatalok szemével.
21.20: Operárium.	18.10: Auto-motor revű.
21.45: Színuhé.	19.00: Híradó.
22.27: Bozay Artila műveiből.	19.30: És mégis forog...
	20.00: Ember a másik oldalról.
	21.35: Híradó.
	21.55: Folklor műsor.

Muzsika — szakmunkástanulóknak

AZ A GYÖNYÖRŰ ebben az egészben, hogy nincsen benne semmi csodálatos. Hiszen a szakmunkástanulók éppen úgy, mint bárki nálunk — miért is ne járhatna, járna hangversenyre? Alapjában tehát az lenne a jó, az igazi, ha ilyen címmel, ilyen témáról külön nem is kellene szólnunk. Meggyőződésem, hogy egy-két évtized múltán ez így is lesz, s ha valaki e sorokat olvassa netán majd, el is csodálkozik: ugyan, miért kellett erről egyáltalán írni...

Az utóbbi években a megyeszékhelyen tapasztaltam, hogy ifjúsági hangversenyeken a szakmunkásképző növendékei is rendszeresen megjelentek. Mondják, erre az évadra is szereztek bérleteket, s hajlandók átjárni a muzsikáért Tatra. Ezekben a napokban zajlik a tatabányai intézményben a „Két hét művészet” eseménysora, s ennek programjában három zenei rendezvény is szerepel. A harmadik, az utolsó — a szakmunkástanuló fiatalok már eddig is működött együttese megrendezi az ünnepélyes kórusalakulót. Ezen az oroszulanyt szakmunkásképző intézet citera-zenekara is részt vesz. Tehát a zenehallgatás mellé tár-

sul az aktív muzsikálás, a közös éneklés, zenélés öröme, emberformáló ereje. S mindehhez a röpké felsorolásához az adott indítékot, hogy a közelmúltban Komáromban hallottam a győri kamarazenekart játszani a város szakmunkásképző intézete s a gyors- és gépíró iskola növendékei előtt.

Már a fiatalok hangversenyre érkezésében is volt valami a kellemes hangulatból — az ősi verőfényben csevegve, mégis fegyelmezetten álltak meg a Csokonai Művelődési Központ udvarán, míg kísérőjük megtudta, melyik bejárat várja őket. S később, amikor a nyolc zenész hozzáértő játékaiban, a valóban „szóló” hangszerek révén megelevenedett a klasszikus muzsika finom dallamvilága, pizzenés sem hangzott a szinte teljesen megtelt nagyteremben. Jó volt látni, hogy a hallgató-sághoz elérkezik a varázsos muzsika, egy-két év múlva már munkaviszonyba lépő fiatalok, leendő munkások és gépírók érzékenyen figyelnek a művészet üzenetére.

MINT MONDTAM előbb, az az igazán szép ebben, hogy nincs benne semmi valóban

rendkívüli, hanem éppen ellenkezőleg, a természetesség lenyűgöző erejével hatott az élmény. Talán nem tévedek túlságosan, ha megkockázatom: a zene, amelynek nyelvvezete, ábrázolás- és kifejezősége a legiternacionálisabbnak tetszik, éppen a hétköznapi konkrét élménytartalmaival való látszólagos eltávolodása miatt válik sokak számára érthetlenné, élvezhetlenné. Valamelyest hasonló tapasztalatokat szerezhetünk egyébként például a képzőművészet kínálta élmény befogadására is. (A legegyszerűbb mentegőzési formulát valamennyien ismerjük: „Nem értem...”)

Nos, tapasztalom, hogy ezek a mai szakmunkástanuló fiatalok nem mindenáron a racionális megértési vágyás szándékával közelítenek a művészethez, hanem ilyen formán — emberi élményt keresnek — érezni és érteni egyszerre szeretnék a művészetet. Mint bárki más, aki némiképpen vonzódik a világ valóságos dolgainak ilyenfajta tükrözésé módjához — akár a mű-élvező szándékával, akár a teremteni, alkotni akarás ne-mes indulatával. Nem állítom, hogy szakmunkásképző inté-